

ВПЕРЕД!

РОБІТНИЧА ГАЗЕТА,

орган української соціалдемократичної партії.

Виходить кожного дня о 3. год. пополудни.

Ціна примірника у Львові й на провінції:

== 40 сот. ==

Місячна передплата з пересилкою 10 К.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

:- „ВПЕРЕД“, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА Ч. 3., :-

I. поверх.

Пролетарі всіх народів єднайтеся!

На розказ Начальної Команди В. П. видаємо нашу газету крім звичайного нашого українського письма — також і латинськими буквами. Розказови сьому повинуємося тільки з konieczności, бо не хочемо позбавити наших читачів свого рідного слова.

Так думає пролетаріат цілого світу!

Війна не є роботою на замовлення, як собі гадав Вільгельм II., Николай II., чи Кічерер. Не те, що, мовляв, вийду, побю, зроблю мир і ко-нець. Так могло було бути в середовіччя часів, коли не було горожан, а були піддані; такі піддані, що ніби коні йшли тягнути плуг, а хазяїн, коли хотів, тоді й до стайні їх завів.

Вільгельми, Миколаї і Францішки запізно були вродилися і не погляди були того, що ми не живемо в часах підданства, а в часах горожанства. Таку саму помилку роблять панове капіталісти, панове слуги капіталістичного ладу, ті панове, що вважають мужика й робітника за своїх слуг до сповисання їх заганск.

Через те знову скажемо, що панове Вільсони, Клеманси, Фоши, Бонари Лапи, Денікіни, Дмовські і багато других запізно вродилися,

Революція і контр-революція в Польщі.

II.

З вибухом всесвітньої війни підняв Пилсудський клич війни проти царату. Легіони, сотворені ним — це було здійснення його завітної думки збройної боротьби проти царського наїду. Це було продовження цієї боротьби, яку ППС розпочала в 1905 р., творячи свої боеві організації.

Буржуазна польська суспільність мовчки, з страхом, з нехиттю або ненавистю дивилась на сей революційний, очайдушний почин Пилсудського. В першу річницю всенного виступу польських легіонів проти царату писав Пилсудський в розказі до своїх мовнірів: „Nie stał za nami naród, nie mający odwagi spojrzeć obłzrym wypadkom w oczy i oczekujący w biernej neutralności jakieś dla siebie od kogoś gwarancji“, — та додав: „I teraz po roku wojny, jak w początku, jesteśmy tylko awangardą wojenną Polski, a także jej awangardą moralną z umiejętnością zaryzykowania wszystkiego, gdyż ryzyko jest konieczne“ (5. серпня 1915 р.).

Пів століття царської неволі омотало польську політичну думку, принизило її лет, — пригас давний жар і огонь революційних поривів. Королівство польське прийняло мовчки зазив реч-

Тут показалося, чи се трабанти центральних держав, чи речник польської визвольної думки станув на чолі боевої акції, зверненої проти царату.

Німецька окупація — перемога імперіалізму — принесла визволення Польщі з ярма царського самодержавія, принесла визволення Польщі; визволення — з московсько-царського рабства. Та німецька окупація займала Польщу як колонію, — і як колоніальну країну правила Польщею через цілі два роки. А як виглядає колоніальний режим, як виглядає колоніальна управа імперіалізму, про се ми знаємо дуже добре. І занадто добре відчула сі благодати колоніального режиму Польща.

Безпощадне і немилосердне жінчення господарчого життя, промислу й торгівлі в Польщі, воєнний режим, воєнні виняткові закони й постанови*).

Все те до глибини душі бентежило й обурювало польську суспільність.

І тут виявилась в цілій новий провідна думка польського соціалістичного пролетаріату, революційна думка ППС. — тут в розріз з німецьким імперіалізмом станула політична думка польських легіонів, репрезентована Пилсудським.

Ніколи трабантами центральних держав не були легіони польські, творені під проводом ППС., під проводом Пилсудського; провідною думкою їх була воля і самостійність рідного краю.

панів з божої ласки, то на тім вже кінець; що тепер буде їх панування, що буде панування панів з ласки золотого теляця. Помиляються, коли думають, що вони самі зійдуться до одного стола, копоють, поїдять, розпарцелюють Європу, як те роблять підлітки і спекулянти землею, та й кінець на сім.

Ні, панове шоклонники золоті, ви помилилися! Робочий народ, коли йшов проливати свою кров, коли клав свої голови протягом чотирох літ, а ви збирали золото за його плечима, сказав собі, що тепер він мусить завести в себе порядок дома; мусить завести такий лад, щоби міг спокійно жити не в голоді, не в холоді; мусить забезпечити себе від того, щоби знов хтось не проливав його крові і збирав золото за його голови; мусить завести демократичний лад різних горожан, рівних політично і економічно.

Робочий народ Росії, України, Німеччини, б. Королівства Польського, Угорщини, австрійської Німеччини і других країн робить се. А пан-буржуазія, що запізно вродилася, думає, що той рух здобуття повного громадянства для всіх можна спинити карними експедиціями. Думають, що карною експедицією на Україну, на Росію, на Німеччину і т. д. заспокоять кроваві страсти матерей і батьків, що фразою ратування „стану посідання“ заплатять ту бездонну руїну ганської війни.

Робочий народ знає, що попередню війну завинили пани і робочий народ знає, що тіж пани продовжують теперішню війну лише і то виключно лише за свої інтереси а проти інтересів робочого народу. Робочий народ цілого світу кожного дня скінчивсю війну, колиби буржуазія полишила йому рішати про те. Але коли буржуазія грозить карними експедиціями, коли буржуазія не хоче признати рівності національної, культурної, політичної і економічної всім працюючим головам, то робочий народ змушений вести сю війну доти, доки буржуазія не спам'ятається. Буде вести її до останніх конвенцій.

Здобути або дома не бути, сказали робочі маси цілого світа, і ані миттєва конференція, ані карні експедиції не зломлять сеї постанови. Через се війна буде тягнутися ще довго-довго, тягнутися доти, доки не шевнуть класові різниці, доки не шевне той запальний льонт опанованих і пануючих, доки пануючі і опановані не стануть рівними горожанами-товаришами.

Так думає робочий народ цілого світу!

рідного краю*).

А проти моральної авангарди польського народу виступила польська контрреволюція; польські легіони назвали „ц. к. легіонами“ і, бю-чи поклони перед царським маніфестом Николи Николаевича, розбивала революційну акцію Пилсудського**).

Клевета, кинена на революційний почин Пилсудського була смішна і нікчемна. Адже з таким самим правом можна було сказати, що великий італійський революціонер Гарібальді став прислужником-трабантом Наполеона III. та савойської династії, коли разом з ним виступав на чолі своєї „тисячки“ до внаслідкового бою проти найбільшого ворога і гнобителя рідного краю, Габсбургської Австрії.

Та почим Пилсудського, його революційне значіння зрозуміла й відчула красша частина польської суспільності, — передовсім молодь — і польські легіони підняли на ново прапор визвольної боротьби під проводом занадвидженого контрреволюційного польського конспіратора ППС.; де далі шораз те ясніше ставало значіння сеї боротьби проти царату.

І сим разом доля судила інакше, чим у часах першої революції 1905—6 рр. Царат не вдержав огневої революційної проби всесвітньої війни. Царат завалився, а з ним разом завалилась польська контрреволюція; вперше усміхнулось щасте польським революціонерам.

Та перемога польської революції не була така швидка і така легка; поволи хиталась і розпадалась давня тюремна будівля. Два роки важились і хиталась доля польського народу. Від перших розгромів царату в літі 1915 р. минули трохи що не два роки, поки царат остаточно завалився.

Настали часи німецького окупаційного режиму. Царське панування над Вислою скінчилось. Та все ще непевною була будучність; все ще люди, приречені до царського ярма, лякались, що вернутьсся давні володарі. Довголіття неволя опутала Польшу гіпнозою.

І тут показалося, чим було діло Пилсудського, чим був революційний почин польського соціалістичного пролетаріату.

*) Далекі від націоналістичного фарисейства, ми — українські соціалісти мусимо тут пригадати, що зовсім не краще поставилась закордонна Україна супроти царату. Тільки, що українська Хайрона була два століття тому назавд, — в 1709 р., коли в полтавським бою царат задавив „мазепинство“, самостійну, вольну Україну.

**) Справа т. зв. Східного легіону, який розбили пп. Ценський і Скарбек, представлена докладно у вишепольським органі „Zjednoczenie“, що під царським московським режимом виходив у Львові та клеветами обкидав діло Пилсудського (стаття М. Павліковського).

І коли на сю самотність налягала тяжка рука німецьких союзників, що з союзників перемінювались в „окупантів“, в „наїздників“, — тоді проти сього нового наїзду виступив речник новочасної польської революційної думки, Пилсудський.

М. Ганкевич.

Завдання громади.

(Комунальна політика.)

1. Республіка і громада.

На означення громади можна взяти різних понять. Під громадою можна розуміти гурт людей якоїсь народності, гурт людей з певними означеними стремліннями, якусь частину суспільства взагалі і т. д. Ми ось тут будемо говорити про громаду в географічним помяттю, себто громадою будемо вважати ту частину суспільства, що осілася в певній околиці землі, побудувала собі хати, чи інші сховища перед непогодою, та живе разом, зв'язана в часті родинними а в часті господарськими, чи то культурними інтересами, без різниці народності, чи віреісповідання. Такі громади мають у нас назви сіл або міст.

Про повстання громад і про те, як якась певна сума громад витворила державу, не будемо говорити, бо те не є нашою метою на отсім місци. Ми відразу приймаємо, що якась скількість громад творить державу і та держава могла мати царя, короля, князя, могла бути монархічною, або республікою, і то республікою аристократичною, або демократичною. З республік відразу перейдемо до демократичної республіки. Демос, — грецьке слово, — значить нарід, себто демократична республіка, якою править сам нарід. Наша українська Республіка є (в отсю пору) демократичною республікою.

Нарід не править нею просто а посередно, себто вибирає при помочи тайного, безпосередного, рівного, пропорціонального й без різниці пола голосування найвищу республіканську раду, яку назве парламентом, чи сеймом, чи державною радою, чи як там і та рада буде правити цілою державою. Та рада вибере з поміж себе міністрів, чи так званих державних секретарів, і або вона або цілий нарід вибере ще одного президента, а сей президент разом з вибраними міністрами будуть мати обов'язок переводити в життя ті всі постанови, які ухвалить найвища рада.

*) Вишккові воєнні постанови — аж тепер, в часах найновішої польсько-української війни, річ зовсім не нова; се традиційна спадщина мілітаризму всесвітньої війни...

В такій республіці всі горожане є рівними горожанами під оглядом політичних прав. Але чи вони будуть рівними під господарським оглядом, те покаже аж сам наш нарід, чи він спосібний вибороти собі те, чи ні. Колиж особні горожане є рівними, то громади, себто суми таких горожан, як збірні одиниці, є також між собою рівними.

В монархічній державі громади, як збірні одиниці підданих горожан під волю монарха, були такимиж самими підданими, як їх горожане. Монарх, чи цар, мав право встрявати в жатте своїх підданих і він при помочи іменованих ним самим міністрів, а ті знов при помочи іменованих ними урядниками мали право втручуватися в житте поодиноких підданих і їх громад. Могла громада своїми десятками тисяч голосів вибрати собі одного начальника громади, то їх всіх голоси разом не були стільки вартісними, як голос одного урядника, хочби він був дурніший від котрого небудь горожанина; бо коли такий один урядник (староста, чи начальник) не хотів того начальника громади, то ті десятки тисяч голосів підданих не значили нічого, — вони мусіли вибирати другого начальника громади, якийби подобався тому панови урядникови. Так само встрявали ті панове в хазяйство цілих громад. Приміром хотіла громада завести в себе водопроводи і десятки тисяч громадян, що вложили своє довіре в руки своєї громадської ради, згодилися на те, щоби та рада збрала дорогою податку означену суму грошей на водопроводи, то знов один іменований урядник мав право перечеркнути пером волю цілої громади, бо він був мудрішим від цілої громади (так здавалося йому). Контроль в монархічній державі йшла аж так далеко, що навіть котролювалося те, що думає підданий. І коли підданий сказав часами немиле слово для наставленого пана, то зараз настановлений тим паном жандарм сковував підданого, як дикого звіря і замикав під ключ, як небезпечну одиницю.

В демократичній республіці підданих немає, а є вільні й рівні горожане. Через те й громада, як спілка вільних горожан, є вільною. Через те саме становище громади в державі зівсім не те, як в монархічній державі. Вибрана громадою громадська рада не потребує ніякого затвердження від яких будь властей, хіба тільки провірення, чи вибори відбулися після вказівок, назначених державним виборчим законом. І те провірення настає лише тоді, коли частина громадян скаржиться, що вибори відбулися неправильно. Хто те провірює, чи суд державний, чи хтінший, про те не говоримо, бо се належить до завдання держави, а ми маємо обговорювати зав-

Справу визволення і рівноправності жінки на російській Україні підготувала загальна еволюція жіночого питання в Росії.

Жінка в Росії вже давно — важкими жертвами — виборола собі право на рівноправність з мущиною. Вона здобула собі право до вищої освіти, право до публичної служби, вона на рівні з мущиною брала участь в революційній боротьбі. В Росії вже давно відчинено для жінок університети (хоч з деякими обмеженнями), а крім того студентка з Росії була чи не першою появою на заграничних університетах. В Росії жінки на становищі лікарки, фельдшерки, акушерки, в земській службі, в журналістиці є появою, яка вже давно стала самозрозумілою.

В російських політичних партіях жінка бере участь на рівні з мущиною, а постаті жінок, що поклали своє житте в революційній боротьбі з царизмом, остануть на все ясными образами в історії.

І коли на території царської імперії побідила революція, повна рівноправність жінки була тут самозрозумілим наслідком попереднього розвитку. В державах, які повстали на руїнах царської імперії, з окрема в Великоросії і в Українській Народній Республіці, жінки в усіх областях публичного життя заняли рівноправне місце. Характеристично, що підчас революції і в стадії творення нових державних організмів навіть не відіграли особливої ролі окремі жіночі організації. Жінка в сім творчій процесі брала участь як рівноправний член загальних політичних організацій.

Ся загальна еволюція жіночого питання в Росії рішила також про положення жінки в Українській Народній Республіці. Тут жінка не потребувала окремо боротися за визволення і рівноправність, бо се принесла їй побіда революції.

І задача свідомої Українки в закордонній Українській Народній Республіці полягає з одної сторони на тім, щоб обороняти здобутки революції, з другої на тім, щоб націоналізувати загаль інтелігентного жіноцтва, серед якого українська національна свідомість менша, ніж серед мужеської інтелігенції. Очевидно при тім треба нести національну, політичну й суспільну свідомість між жіночі народні маси.

В Галичині — в звязку з загальним положенням в Австрії — здобутки жіночого руху значно менші. Коли ходять о висшу освіту, то гімназії доступні для дівчат тільки від недавня, тай то задля їх приватного характеру й високих оплат тільки для багатших, в університетах доступні тільки два факультети — філософічний і медичний, тай то з філософічним майже не можна зайти зрівноваженого розвитку. В Галичині

вона тільки поглиблення в політичній і в культурнім напрямі.

Є се основа, на якій можна будувати далі, стараючися українську жінку втягнути в круг національних, політичних, культурних і соціальних інтересів, міродатних при будуванню української держави.

Хоч українська жінка в Галичині, як політичний чинник не відгравала більшої ролі (українські жіночі організації не постаралися навіть о заступництво в Українській Національній Раді), одначе тимчасовий основний закон про державну самостійність Західньо Української Народньої Республіки признав жінці виборче право (активне й пасивне) на рівні з мущиною. Сим покладено для визволення і рівноправності жінки головну основу, на якій можна буде будувати далі.

В сім будівництві велику користь для жіночої справи приносить вплив закордонної України, — особливо, коли всі українські землі зединаються в одну Українську Народню Республіку.

М—я.

Независима Україна.

По двох місяцях скаженої кампанії цілої польської преси проти Українців — побачили ми першу статтю, що тверезо подивилась правді в очи.

Перша стаття, що признає Українців і безбожевільного, дикого шовінізму обговорює українсько-польські відносини та справу Української Народньої Республіки.

Під повисшим нагол дістить „Naprzód“ вступну статтю, в котрій подаючи відомість про заняття Києва військами Українського Директоріату, пише, що слідує:

„Тріумф українського народного табору мусить бути великою несподіванкою для польської суспільности, яку польська преса удержувала в переконанню, що на бувшій російській Україні в дійсности Українців „нема“. Сей погляд опирався головню на інформаціях українських Поляків, які були заінтересовані в удержанню при власті російської чи зрусифікованої великої власности і великої буржуазії.

„Захованне коаліції супроти українських сторін заслугоє на особливу увагу. Від довшого часу польська реакційна преса алярмує без перестанку суспільність відомостями про війська коаліції, які вже висіли або висідають в українських пристанях в цілі підняття великої акції для відбудови Росії. Тимчасом погазалося, що ціле се робленне настрою було безличним глум-

Українська жінка в хвилині творення української держави.

В яким стані застала українську жінку історична хвилина творення української держави? В відповідь на це питання треба відрізнити українські землі бувшої російської імперії від українських земель бувшої австро-угорської монархії.

службі доступні для жінок — поза народними школами — тільки нижчі маніпуляційні посади. При тім загальний настрій для жіночого руху байдужий, коли не ворожий.

На українській жінці в Галичині відбиваються крім того загальне положення українського народу. Коли доступ до освіти, до публічної служби замкнений або утруднений Українцям взагалі, то тим більше українській жінці.

За те національна свідомість українського жіноцтва в Галичині — як серед інтелігенції, так і серед народної маси — є загальна, вимагає

свого м. Ані один французький ні англійський багнет не станув в обороні Скоропадського. Зі сторони антанту не зроблено навіть натиску на Німців, щоб вони згідно з постановами перемир'я — лишили свої війська на Україні для охорони правительства Скоропадського аж до прибуття коаліційної армії. З цього поступування слідно, що в коаліції поза Францією ніхто не думає про реставрацію Росії. Для такого предприяття останніх, події на Україні є нечуваним ударом. За Скоропадського Україна була головним прибіжником всіх розбитків російського націоналізму. Для кампанії проти большевиків

Читайте і не смійтеся!

Вільсон дня 8. I. 1918. в своїй 13. точці сказав:

„Треба утворити незалежну польську державу, яка мусить містити в собі області безсумніву заселені в більшості польською людністю“.

Вільсон дня 12. II. 1918. в своїй 2. точці сказав:

„Народи та території не можуть бути перекинені, як предмети або кости до гри зпід влади одної держави під власть іншої...“

Статистика університетського Поляка п. Ромера каже, що:

Поділля містить в собі 80,8 проц., словами: вісімдесят цілих і вісім десятих процентів Українців, 2,3 проц., словами: два цілих і три десятих процентів Поляків (вже з тими Поляками, що лише є латинського обряду і моляться по польськи, а говорять по українськи. Пр. Ред.), 12,3 проц. Жидів, 3,30 проц. Росіян і 1,3 проц. інших народів.

Коли ви, шановні читачі, перечитали досі, так заверніться і ще раз прочитайте, щоб ви не помилилися в словах Вільсона і статистиці п. Ромера.

Ви вже це зробили, отже читаймо даліше. „Gazeta Lwowska“ ч. 274. з дня 20. XII. 1918. пише:

„W myśl zasad Wilsona.“

Prasa zagraniczna przynosiła w ostatnich czasach kilkakrotnie wieści o wschodnich granicach przyszłego Państwa Polskiego, dodając — na podstawie pewnych informacji — że sięgać one będą po Kamieńce Podolski włącznie,

Sprawiedliwie sądząc, inaczej wytknąć ich niepodobna.

Polscy mieszkańcy Kamieńca nie wątpią, że Królowa polskiej Korony zwróci twierdzą kresową Polsce.

Читайте даліше і навіть не моргайте!

„O ile tak się stanie, stanie się zadość idei sprawiedliwości, spoglądamy więc z pełną otuchą i ufnością w niedaleką przyszłość.“

Читачу! Ми Українці казали і ще раз казали та навіть не заїкувалися при тім, що Познаньщина належиться Полякам, бо статистика каже, що:

Познаньщина має 61 проц. Поляків і 38,4 проц. Німців. І нам не дивно, коли „Wiek Nowy“ ч. 5270 з дня 20. XII. 1918. пише:

„Ważny zwrot.“

„w Poznaniu czują się Niemcy jeszcze silnymi, urządzając tłumne manifestacje i powołując się na szczytne hasła Wilsona dla sankcjonowania największej zbrodni, jaką znają dzieje nowożytne. Jest to rzeczywiście szczytem perfidy, lub objawem zupełnego obłędu politycznego, jeśli politycy niemieccy powołując się na zasady Wilsona, chcą utrzymać status quo.“

Правда, читачу, як те мусить боліти наших сусідів Поляків, що Німці нехтують „сzczytne hasła Wilsona“ для „sankcjonowania zbrodni“. І певно те є „szczytem perfidy“ і „obłęd polityczny“.

Але ми возьмим знов Поляка за свідка: возьмим пана Ромера, щоб він видів, що ми не смі-

ємося. Той свідок каже, що східня Галичина має: 74 проц. словами: сімдесятчотири процентів Українців, 12 проц. словами дванадцять процентів Поляків, 13 проц. Жидів і 1 проц. Німців. — Прошу тебе, читачу, повтори собі ще раз ці числа та пригадай ще попередних 80 проц. Українців Поділля.

Так, шановний читачу, ти вже повторив собі, отже читай даліше „Gazeta Lwowska“, ч. 274 з 20. XII. 1918 стаття:

„W myśl zasad Wilsona.“

a polscy mieszkańcy Kamieńca nie wątpią, że ta Królowa polskiej Korony zwróci twierdzą kresową Polsce.

W dyademie, którego najcenniejsze kamienie stanowić będą: Warszawa, Kraków, Lwów, Wilno, Poznań i Cieszyn — nie może zabraknąć i kresowego Kamieńca Podolskiego“.

Тепер, читачу, просимо тебе, повтори собі останні два уступи „W myśl zasad Wilsona“ і навіть не питай, чи те написане „w myśl zasad Wilsona“ чи властиво зробить те „Królowa polskiej Korony“.

Ти, читачу, не думав при тім нічого, не сміявся і навіть не рухав раменами, бо ти мусиш ще раз читати з „Wieku Nowego“ ч. 5270: „powołując się na szczytne hasła Wilsona dla sankcjonowania największej zbrodni, jaką znają dzieje nowożytne. Jest to rzeczywiście szczytem perfidy lub objawem zupełnego obłędu politycznego...“ і т. д.

Правда, читачу, ти навіть не скрикнув при тім?!

Україна творила операційну підставу. Армія ген. Денікіна лаше через Україну може заосмотритися в середники до боротьби. Упадок Скоропадського ставить сю армію просто в фатальне положення. Шанси зусиль до створення на ново великої Росії є тепер дуже невеликі.

Для Польщі такий оборот є незвичайно корисний, бо відбудова Росії булаби убійчою для свободного розвою, а навіть існування Польщі. Помимо оружної боротьби з Українцями за східну Галичину і многократно усправедливленого обурення по причини українських метод боротьби, польська суспільність не повинна забувати, що незалежна Україна відповідає найжизненішим інтересам Польщі. Одною з найважливіших цілей польської заграничної політики мусить бути порозуміння з незалежною Україною, при сальвуванні „слухних прав Польщі“.

Перестарілі відомости.

Сими днями польські газети подали кілька звісток урядової ПАТ. про події на території України, а саме про зайняття Жмеринки військами згоди, про виступ Німців проти Петлюри, про висилку військ антанті на Україну, про намічене російських повновласників (від цілої бувшої Росії) на мирову конференцію, про прибуття англійської флотії до Одеси і т. д. Всі ці відомости зачерпнуті з газети „Новости Дня“ з 25. листопада с. р.

Зайвим буде вказувати на їх немилосерну перестарість, бо ж з того часу минає вже майже місяць, а за місяць в теперішніх часах стільки змін, що всякі передмісячні звістки мають хіба історично-архівальну вартість. До того-ж слід би знати, що „Новости Дня“ були (кажемо „були“ тому, що з 30. листопада зовсім перестали виходити!) т. зв. інтелігентських утікачів із совітської республіки, та з переборшеною набожністю нотували й самі творили такі звістки, котрі хоч в мрії наближували-б тих утікачів до „єдиної, неделимої“.

Всенімецький зїзд Жовнірських і Робітничих Рад.

Берлін 16. грудня. Нині розпочався тут зїзд відпоручників німецьких Робітничих і Жовнірських Рад. Всіх членів зїзду є 450. Присутні

середників продукції. Дальшу нараду відложено до слідуєчого дня.

„Невдатна атака на Львів“.

Краківське „Новое Время“, що виходить під назвою „Głos narodu“, подає дивоглядну звістку про скомбіновану атаку на Львів нічю з 10 на 11 с. м. „На щастє — каже інформатор „Gł. nar.“, повелось польським властям в час відкрити і звести в нівець заговор. Супроти того атака на Львів обмежилася лиш до удару Українців зовні. Українців, котрі не одержали підмоги від перебуваючих у Львові союзників, відперто“. Дальше говорить про апокаліптичну відомість, немов то кожний український жовнір під Львовом одержує 100 К денної платні.

Ми навели сю дику відомість не на те, щоб її простувати (до сього покликані інші органи!), лиш на те, щоб навести одну аналогію з минулими.

А саме: у вересні 1914. підчас російської окупації відбувся у Львові маленький погром. Крайше кажучи, не погром, а „забавка“. Про правдивий погром тоді не мали ми ще поняття. Говорили про 7 трупів, але тільки говорили, бо їх ніхто не бачив. Козаки переїхалися вулицями міста, постріляли трохи в повітря, російська влада сконфіскувала три камениці при вул. Валовій, і на тім покінчилося. Правда, ми були непривичні навіть до таких забав, тому страшно охали і ахали. Будучина була закрита перед нами. Життя поплило своїм нормальним руслом. Містом проходили добродушні салдати, виспівуючи і вигойкуючи, городові бавились з дітьми, лиш жандармерія починала мишкувати за „коварними“ Українцями. По двох днях ми й забули за „погром“. Якеж одначе було наше здивування, коли за кілька днів довелось нам читати в „Нов. Вр.“ кореспонденцію зі Львова? І чого тільки ми там не вичитали? Українці і Поляки збунтувалися, був широко розгалужений заговор, леда хвиля мало вибухнути загальне повстання, польські легіоністи уставили скоростріли коло касарень, але — кажучи словами — „Gł. nar.“ — „na szezęście powiodło się władzom sprzysiężenie na czas odkryć i udaremnić“.

Стільки саме правди і в невдатній атаці на Львів — з тою різницею, що „Прикарпатская Русь“ стидалася повторювати нісенітницю „Нов. Вр.“, а „Gaz. wiesz.“ робить те залюбки. Ф.

Виселенці.

мітно, що в німецьку гімназію ходили по найбільше Жиди, котрі уважали німецьку мову своєю щоденною, дальше горстка живучих тут Німців і мала дрібка Українців та Поляків. Заміну викладової мови переведено там без засади самоозначення інтересованих родичів, Жидів і Німців, а розпорядженням з гори. І не мале було здивування учеників, коли вернувши по воєнній заверусі дня 10. грудня в школу, довідалися тут, що викладовою мовою має бути для них від тепер польська. Разом з сим змінено чомусь давних професорів (хоч се були переважно Поляки) і надано нових, молодих. В 2. гімназії зайшла ще й така чудасія, що новий учитель війшов в класу в військовій мундурі і з револьвером. Більша часть молодіжи підчинилася з конечности новому языковому розпорядженню, чекаючи, що дальший час їм принесе; але були й такі, що перестали в школу ходити.

В приватній євангеліській школі була німецька мова викладовою, а українська і польська надобовязковими. Тепер введено там науку польської мови для всієї молодіжи, як обовязкову. Все було би досі правильне, бо хто удержує школу, той має право рядитись в ній. Та годі згодитись з методом польського учителя в 3. народній класі. Сей пан, замість завдати собі троха труда, щоби німецьких і українських дітей, котрі не учились до тепер польської мови, поволи підучувати тої мови і поступенно вирівнювати їх відомости з другими учениками, взявся за таку методу, що велів зараз першого дня по кільканайцяти дітям, що не знали польського, лишатися за кару по школі. Чи такий спосіб гуманний, чи годиться з духом виховання і педагогії, чи дуже міг загріти дітей для польської мови, най розсудять педагоги. (.)

Революція в Болгарії і Румунії?

„Morgenzeitung“ з дня 14. с. м. доносить, що в Болгарії та Румунії мала вибухнути революція. Болгарське правительство мало уступити.

З Угорщини доносять, що революційний рух в Румунії шириться в великій степені. Румунське правительство стягає свої війська з угорської території на румунську границю.

Вісти з краю.

3 Перемишля. Дня 4. грудня відбулося засідання новоіменованої міської Ради в Перемишлі.

е всі члени Народного Комісаріату, територіаль-
го правління Німеччини. На денний порядок
стоять: Звіт виконавчого Комітету Рад, звіт На-
родного Комісаріату і як третя точка: установ-
чі збори чи система Рад. На президента вибрано
тов. Лайнерта, сторонника Еберта і Шайдемана.
Також до інших комісій вибрано сторонників
більшости. Звіт виконавчого комітету складав тов.
Міллер, касовий звіт тов. Майнц.

Предсідник Народного Комісаріату тов.
Еберт сказав: „Одним рішучим ударом позалили
ми се, що через літа зморшавило. Ми пімали не-
волю. Королі пішли проч. Після слів Жореса ре-
публику буде становити народ королів. Право
народу стане основним законом німецької дер-
жави. Република лише тоді виповнить до ядра
свою задачу, коли усуне не лише панів, але та-
кож визискувачів. Сю дійсно гігантську задачу
не можливо сповнити, як кожний після своєї
думки буде ділати. Лише сильна, одноцільна во-
ля може поконати трудне положення. Робітничі
кляси не стерпять, щоби безлад, розєднання, са-
мовілля позбавило її здобутків революції. Про-
візоричне правління, аж до зібрання Уста-
новчих Зборів має підпорядковуватися держав-
ному конгресові Рад. Союз Робітників і Жовні-
рів має запоручити єдність Німеччини, єдність
народу і одноцільність правління. В будучи-
ні Німеччина може бути лише правовою держа-
вою. Се є домаганням цілого народу, се був змісл
революції. Панування насилля зіпсувало нас. Ми
більше не стерпимо насилля, звідки би воно не
походило. Побідоносний пролетаріат не заводить
класового панування, а лише поконує старе па-
нування класу, на його місце вводить рівність.
Демократія і Установчі Збори дають запоруку
для остаточної перемоги над пануванням самоволі.
Збудуймо тут діло свободи і демократії. Тоді Ні-
мецька Народна Република може спокійно диви-
тися в щасливу будучину“.

Підчас засідання зібралось перед палатою
послів багато тисяч безробітних, під проводом
Лібкнехта і Розі Люксембург. До сих мас — про-
мовив з балькону палати тов. Лібкнехт. Без-
робітні вибрали депутацію, яка удалась на сальо
засідань. Один робітник виступив на трибуну і
від імени зібраних перед палатою заявив, що ро-
бітництво Берліна не бажає скликати установчих
зборів, але вся власть має остатись в руках ро-
бітничих і жовнірських Рад і має бути заведена
диктатура пролетаріату. Сю заяву прийнято до
відома. Зїзд ухвалив, що не можна допустити до
участі в нарадах тов. Лібкнехта і Розу Люксем-
бург, котра мала мати реферат про соціалізацію

Відень, 10. грудня 1918.

Серед воєнної заверюхи, яка огорнула схід-
ньо-галицькі землі, забувається на інші важні по-
дії, на які мимо всього, належало би звернути
увагу.

Чи знаємо серед яких обставин доводиться
повертати нашим жовнірам домі, або якого га-
разду зазнають ті виселенці, котрі не мали спро-
моги повернути до тепер в свої сторони?

Отсе друге питання хочу порушити, щоб
отворити очі на те невідрадне положення на-
ших галицьких та буковинських виселенців. Роз-
кинені по всіх краях бувшої австро-угорської
держави опинилися виселенці в різних державах
і так в чесько-словацькій, австро-німецькій, по-
луднево-словянській і т. д.

Харчові відносини в західних краях дуже
важкі, проте не диво, коли ті новоутворені дер-
жави стремлять до усунення всіх чужих горожан.
І так чесько-словацьке правління намірало
видалити всіх виселенців ще 15. листопада. За-
вдяки усильним заходам правління і упо-
важеного заступника Західньо-Української Репу-
блики, як також послів Райцеса і Штрахера,
жидівських Рад Національних у Празі і Відні
удалось продовжити їх побут до 15. грудня.

А тепер питаю: Чи можливо є тим бідакам
вертати домі серед такої студени і таких важких
умовин домі?

Серед ліпших умовин живуть виселенці
в горішній і долишній Австрії. Речинець вида-
лення, установлений на 9. листопада, відложено
на пізніший час. Однак мало вийти зарядження
здержання виплати виселенецьких причинків. За-
рядження те на разі здержано. — Українське
правління зобов'язалося повернути Австрії,
Чехо-Словащині і Угорщині всі видатки, вило-
жені на галицьких та буковинських виселенців.

Тепер ідуть заходи, щоб не видалати висе-
ленців серед зими з їх теперішнього місця по-
буту. Українське правління і жидівські На-
ціональні Ради віднесли з меморіалом до пре-
зидента Масарика в Празі. (.)

З ЛЬВІВСЬКИХ ШКІЛ.

По заняттю Львова через польські війська,
настали в школах різні перемиї. У всіх народ-
них міських школах усунено зовсім обов'язкову
науку німецької мови, а в німецькій гімназії за-
мінено німецьку викладову мову на польську. За-

та внесок радного Тарнавського ухвалено ви-
казати вирази пошани для героїських оборон-
ців Львова і Перемишля. Іменем Жидів промо-
вляв радник д-р Макс Розенфельд, котрий зая-
вив, що жидівські радні не можуть прилучитися
до внеску Тарнавського, тому, що міська Рада
Перемишля не осудила насилля, доконаного на
жидівським населенню.

31. Станиславова доносять, що на чолі повіту
стоїть т. зв. Повітова Адміністрація, зложена
з 9 Українців, 4 Поляків і 4 Жидів. Всі уряди
обсажені Українцями або Жидами, бо польські
урядники не хочуть працювати. Апровізація добра.

Воєнна ситуація.

З комунікату штабу Нач. ком.
Військ Польських на східню Гали-
чину ген. див. Розвадовського з дня 20. грудня
1918 р. Група ген. див. Лесневського виперла
неприятеля поза Солонку малу. Наступи ворога
з Малишківцею на Сокольніки відперто. В бігу
дня відперто наступи ворога на Сокольніки, Збо-
їска і Бруховичі. Група ген. Мінкевича дійшла до
Хирова. Група ген. Зелінського заняла коло Пе-
ремишля Підмосте і Трушовичі. Креховицькі
улані зміцнені артилерією і піхотою занявши
Міжинець, Гдешіці, Библо, Грушатичі війшли до
Нового Міста. Страти Українців великі; в однім
місці 73 забитих. В інших групах нема змін.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

„Робітнича Газета“.

(Підслухане в адміністрації.)

В маленькій адміністраційній кімнаті „Впе-
реду“ пополудни повно, преповно. Найбільше
галасує малий Фрондзей, бо друкарня щось за-
пізнилася і нема під рукою стільки чисел, скіль-
ки йому треба.

Дуже малий сей наш Фрондзей, але багато
газети продає, а що стіл за високий для нього,
то другі його товариші викають його від часу
під стіл.

Товариші Юзбо, Цюпа, Пагат працюють
в поті чола, бо кольпортери видають з рук
газету, щоби як найскорше і першим бути на
вулиці.

110

410
302

З боку стоять ті, що прийшли купити поодинокі числа. Случайно зачув я між ними таку розмову:

— Бачиш, „Вперед“ тепер одинока українська часопись, все булоби добре, тільки чому та напись на ній „робітничка“. Ми всі її читаємо, а газета називається „робітничка...“ — говорив один.

— А ви не робітник? — питає його сусід.

— Я, бачите, урядник...

— А я думаю, що ми всі робітники, — одні головою, а другі руками.

Розмова увалась, бо прийшов з друкарні свіжий наклад та всі кинулись по газету.

НОВИНКИ.

— Слідуюче число „Впереду“ вийде в помішок пополудни.

— До наших читачів на провінції. Наші читачі на провінції можуть надсилати передплату в рекомендованих листах. Хто не має попередніх чисел „Впереду“, може дістати їх ще у нас в адміністрації.

— Ревізія в Карпаті“ триває від вчора.

— Завдання громади. Починаючи від сьогодні, подавати будемо в нашій газеті цілий ряд статтій про завдання громади (комунальну політику) в нашій Українській Народній Республіці.

— Розпорядження Начальної Команди Польських Військ у Східній Галичині. Львів, дня 28 XI. 1918. О. р. N-г 6. В цім унеможливлення Українцям шкідливої діяльності для Держави Польської і Армії заряджую на підставі права, уділеного мені через Начального Вождя, що слідує: Без дозволу могого зглядно могого кватерункового відділу у Львові не можна виплачувати особам української народності ані українським інституціям з їх фондів зложених в банку на біжучий рахунок, на конто ощадностей або з якогонебудь іншого титулу одноразово більше чим тисяч корон (1000 К) одному посідачеви біжучого рахунку, щадничої вкладки і т. д., а в протягу одного місяця квоти понад чотири тисячі корон. — в з. Сікорські

— „Вістник політики, літератури й життя“ („Вістник визволення України“) перестав виходити з днем 12 листопада. Вістник виходив від початку війни у Відні і був час, коли він був одинокою українською газетою на всіх укр. землях б. австрійської і б. російської імперії. Останнє число вийшло як 226

при собі всі приписані легітимації. На се питання не може, на жаль, дати ніхто відповіді..

— Робітничий Календар на 1919 рік вийде в друку за кілька днів. Ціна одного примірника 1 К 30 с. Хто бере більше як двайцять примірників, платить по 1 короні. Замовлення приймає вже тепер адміністрація „Впереду“.

Оповістки.

— Управа У. С. Д. П. взиває всіх товаришок і товаришів, які не виплатили партійного податку за 1918 рік, щоби негайно вирівнували зазлегло-стм. Партійний податок, що виносить всього 1 К в місяць, можна складати щоденно в Секретаріаті, вул. Руська 3, на руки тов. д-ра М. Фільца.

— На піддержання українського робітничого дневника зложили в останніх днях (в коронах): д-р Мудрицький Ст. 20, Заячківська Марія 10, Крипакевич Марія 10, Александер Гошовський 10, Михайло Януш 40, Г. М. 100, дир. Пшепюрський 40, Олена Парашук 10, Юрій Левицький 10, Інжнірова 10, О. Косевичева 4, С. П. 20, Хемчук 10, А. Ок—ш 4, Іван Ігнат 4, Слизюк 1, Сасвич Омелян 40, В. Шефович 20, Демко 10, Ярослав І. 20, д-р Е. В. 100, Антін Максим 10, Ойстрайх Яків 10, Сидір Громницький 40, Товариші і товаришки з Перемишля 340, О. Ш. 20; — Збірка тов. Целевича: Володимир Целевич 30, Ів. Ан 10, Ванчицькі 5, д-р Григорій Величко 20, Д. Кор. 50, Гринчишин Анна 10, Оля Дудрик 10, Поважнюк 7, Анна Баранівна 10, Оля Курцеба 6, Держківна Мирослава 10, Медвещий 10, Володимира Левицька 10, Пташнік 10, Ф. 2, Мікі І. 10, Мікі ІІ. 10, Євгенія Перфенька 10, Микола Левицький 10, І. Р. 2, Юр. Фал. 20; — Ігнат Кляменко 10, Інж. М. 20, дир. Л. Р. 20, О. І. 50, д-р Т. Кормош 10, Йосиф Гаращак 10, Іван Ярема 200, М. С. 10, В. Ст. 10, Марія Павлюк 10, Ониско Олександр 100, Привателі № 4 11 20, Шпікула 5, Микола Левачий 10, Глазер Йосиф 10, Тушицька Йосифа 10, Михайло Ф. 10, Малішевський 50, Недільська Марія 10, Т. Л. 10, Ірина Лежогубська 10, Маса Лисий 10; — Збірка тов. Кліменка: Олександра Бегей 10, Пелягія Борович 2, Марія Пилипович 10, Татяна Парина 20, Анна Карачик 5, Олександра Самотій 10. Разом 1.824.20.

— Виназ складон для ранених Українців у Львові, в коронах: (Далі.) Володимира Пистленова 20, Олена Косевичева 20, Броніслава Лещинська 20, Євгенія Франкова 20, Йосифа Лішинська 10, Те-

О. СКРЕНТОВИЧ, СТАНИСЛАВІВ. Ми всі здорові, що діється з тобою? — Марія. 6—6

ДЕРЖИКО, ЗВОРИВ. Ми здорові і безпечні. — Вхідко. 5—5

ВАСИЛЬ РУДИЙ в ПІДГАЙЦЯХ. Коли Манько є дома, нехай ченає на батька. Дайте знати, чи Ви здорові. Пісарек. 5—7

ВАСИЛЬ МИХАЙЛОВИЧ ГНАТКЕВИЧ, ученик VI кл. гімназ. П. української гімназії в КИЇВІ. Славо! Дай знаєш о собі, чи живеш. — Люша. (Хто мавби відомість о нім, хай повідомить редакцію „Впереду“). 4—10

ОСТАП ВЕСОЛОВСЬКИЙ, СТРИЙ. Дай вістку про Даміана і Батівів. Ми здорові. — Софія. — Стрийський і станиславський часописи прощу о передрук. 3—3

МАРІЯ ТИСОВСЬКА і донь Олена здорові. 3—10

Читачів „Впереду“ прощу повідомити ІВАНА МЕЛЬНИЧУКА в КРИЛОСА, п. ГАЛИЧ, що його син живе на місці де був. Пак у Відні. — Гринь. 3—3

Читачів упріашу о повідомлення пані ПЛОНСЬКОЇ в КОЛОМІЙ, що я здорова. До дому дістатися не можу. — Антокиня. 2—2

ПЕТРУШЕВИЧ — ВЕРЕЖАНИ. Зося, Андрійко і його брати здорові. — Іван. 2—5

ДАВИД БІСЕН КРИВЕ — РАДЕХІВ. Перебуваю у фамілії Маркус і маюся добре. Фамілію А. Шварцвальд в Радехові прощу завідомити, що син Маркус у Львові в Адольф в Закопанім здорові. Інші часописи прощу о передрук. — Ізраель Бісен. 2—4

Читачів „Впереду“ прощу повідомити родину БРАНДМАРК в ЧОРТКОВІ, родину ФАЛЬБЕР в СЕЛЬЦІ коло ПІДГАЄЦЬ, родину ШЛУМПЕР в ГЛИНЯНАХ і родину ГАН в НОВІМ СЕЛІ коло Підволочиска, що Штепголь і Вах перебувають здорові у Львові. Інші часописи просяться о передрук. 2—4

Ми всі здорові — Яркова. 2—6

Хто вибирається в сторону Камінецький або Красного, знайде товариство. Зголошення листовно до адміністрації „Впереду“ під „Подорож“. 2—3

ОЛЯ і МИХАЙЛО НЕСТОРИ. Ми здорові. Дайте знати що о собі. — Стефа. — Інші часописи просяться о передрук. 2—3

М. РОГУЛЬСЬКИЙ, КУПНОВИЧІ, у Львові, здорові. — Іван. — Стрийський і самбірський часописи просяться о передрук. 2—3

ЛЕОНТИНА ГРОССМАН просить повідомити свогого мужа Шимона Гроссмана, урядника залізничного в Тернополі, що я у Львові у Галі. 2—3

Читачів „Впереду“ просяться повідомити ФЕРДИНАНДА ВІЛИНСЬКОГО, заступника нотаря в БРОДАХ, чи живна здорова і очікує відомости. 2—3

Д-Р ВЕРНЕР, СНАТИН. Просимо повідомити, що Мечка, Йосифа і ми здорові. — Вітольд. 2—2

АННІ ВІТИНСЬКИЙ прощу донести, що ми здорові, а хлопців нема у Львові. 2—2

ВЕЛЮХОВСЬКИЙ, ДОВБРЯНИЦЯ, пов. Перемишляни. Зося, Мунда, Владко живемо і здорові. Дайте знак життя о собі. Венцель. 2—2

БОРИНИЧІ, УЧИТЕЛЬ ШОРОБУРА! Прошу повідомити Катерину і мою жінку, що я здорові і перебуваю

— „Проблема Восточной Галиції“ — статтю „Кієвск-ої Мислі“, органу русскої соц.-демократів надрукуємо в найближчих днях.

— П. Іван Косинин, титулюючи себе аташе українського посольства в Відні, помістив в „Neue Freie Presse“ статтю про жидівські погроми у Львові, стилізуючи її так, що вона робить Жидам медвежу прислугу. В зв'язку з сьм „Neue Freie Presse“ містить отсю відомість: „Віденське посольство України повідомляє, що п. Косинин від серпня сього року не є аташе посольства“.

— В справі безустанних арештувань українських залізничників, членів фахової організації, інтерв'ював в п'ятницю 20. с. м. в ТКР. у тов. Обірка секретар нашої партії, тов. д-р М. Фільд. Тов. Обірек заінтересувався справою і обіцяв ужити всього свого впливу, щоби припинити безпідставні арештування та увільнити невинних.

— Що вирвалося польським газеті? „Ilustrow. Kurjer Codzienny“ ч. 256 пише: „Walka z Rusinami mimo tych i onych zwycięstw kompromituje nas w oczach Europy...“ Підкреслює редакції „Kurjera“.

— 3 львівського життя. Пишуть нам з міста: Перед кількома днями ішла ринком одна Українка, п. С. К., зі своїм сином, учеником 2. класу акад. гімназії. Син мав на шапці гімназійну відзнаку, букву „Г“. Та надійшов офіцер і побачивши сей знак, попав в таку лють, що здер з хлопця шапку, відірвав букву і кинув шапку на землю. Мати упінула за сином, але офіцер ще її наганьбив. Подібних річий зазнають наші люди тепер без числа, куди лиш ступлять. Та воно має й свою добру сторону, бож пізнаємо наглядно, який дух віє з другої сторони супроти нас.

— Як польська буржуазна преса прийняла Чехів у Львові? Дня 18. с. м. приїхала до Львова делегація чеських офіцерів в цілі заснування збірної стації для повертаючих жовнірів чесько-словацької республіки. З нагоди приїзду чеських офіцерів „Wiek Nowy“ № 5270, на 6 сторони питає Чехів отсими „сердечними“ словами: „Oficerów przymierzonej armii witają serdecznie mieszkańcy m. Lwowa“ — а зараз на 8 сторони того самого числа змиває Чехам голову в нотатці „Luriska wurga w Czechów“, де каже, що „ludność polska w rozpaczy z niecierpliwością oczekuje odzwołów polskich“ — проти Чехів...

— Яких документів потреба, щоби перейти вулицю? Таке запитання прислав нам один горожанин, якого арештувано помімо того, що мав

одор Ліщинський 20, Альфонс Досоринський 20, Клим Топільницький 20, Стефан Ліщинський 20, Нуся Косевичівна 10, Евген Перфецький 10 і парабія, Ромуальд Перфецький 15, Іван Капко 20, Паньків 2, Рудницький 15, Зубик 6, Лотоцький 10, Шипалівна 10, Геців 20, Глинянський Іван 20, Глинянський Адольф 20, Іван Глинчак 20, Андрій Мозол 20, Омфрій Бойко 10, Юліан Оглі 20, Стефан і Мирослав Поліщуки 10, Чорний Осип 10, Кліш Осип 20, І. П. 20, д-р Ф. Колесса 10, Дирекція, персонал Земельного Банку Гіпотечного і д-р Петро Гайдушок замість віництва на домовину бл. п. Осипа Гедованського, урядника тогож банку 670, д-р Лев Ганкевич, П. Буняк, Ос. Голінатий, Е. Гуцайло, І. Івашко, всі по 20 К, Лев Ліщинський 20.

— Дня 11. грудня перед полуднем в битві під Козичами побіч малого двора загинув Станіслав Лятоха, артилерист-однорічник. Хтоби мав вістку про нього, просимо подати до ред. „Вперед“.

— Переписка редакції. Вп. Е. Суссман: Надіслано-го письма не можемо надрукувати з причин, від нас незалежних, а Вам відомих.

Ширіть сирізь свою робітничу газету, передавайте її з хати до хати, з рук до рук! Збирайте складки на пресовий фонд „Вперед“.

Оголошення приймається по 2 корони за один петітовий рядок. За зміст оголошень редакція не відповідає.

Стельмах пошукує заняття. Може прийняти й іншу роботу. Відомість: вулиця Сикстуська 23, у дозорця.

Робітня ДАМСЬКИХ СУКОНЬ І КОСТЮМІВ МА-РІЇ ПАВЛЮК, Львів, Обіського 12, прийме сейчас здібні сили за доброю винагородою, а також дівчата до науки.

Дамський кравець Натан Полляк повернув і виконує всякі роботи старанно по дешевих цінах, вул. Ягайлонська ч. 12.

Печі і кухні кафлеві уставляє нові та переставляє, направляє і чистить зі сажі. — Юліан Оглі, Львів, вул. Руська ч. 1.

Служницю до всього і опіки над дітьми, вік старший, охотно з провінції. БАРАВОЛЮ за луголь відомість в адміністрації „Вперед“.

Торговельчик хорінно і паперово-галантиер. прийме управу самостійного провадження склепу за зложеним відповідної кавції. Зиблі-кевича ч. 49 П. нов. на право.

брата. — Момця. 2-12

ВЛОДКУ! Усьо гаразд, а на місці. — Сяно. 2-2

В листопаді 18—19 поїхав мій син МОРИЦ РОЗЕНЦВЕЙГ у ченці VI гім. кл. до ПЕРЕМИШЛЯН за поживою. Прошу о вістку. — Леопольд Розенцвейг, Сикстуська 2 Львів. 2-3

Дожошу моїй жінці АДЕЛІ ВЕГНЕР у д-ра Копмана в ПЕРЕМИШЛЯНАХ, що я здоров і не поніс ніякої шкоди. Прошу о вістку. — Маркус Вегнер. Львів, Загмунтська 11. 2-3

Усіх знайомих просється повідомити ВОЛОДИМИРУ ТИСОВСЬКУ в СТАНІСЛАВОВІ, Зосма Воля ч. 53, що її муж у Львові зовсім здоров. Цурковський і Голінатий також. 2-3

Нуся і Настя просять дуже читачів „Вперед“ повідомити ДІДИЧІ в ЛИПИЦІ ГОРІШНОЇ пов Рогатин, що здорові і просять о відповідь. 2-5

ДОВРОМІЛЬСЬКІ—ЧОРТКІВ. Хто з наших є у Вас і де решта рідні, котрі разом поїхали? Чи Влодко з ними? Відповідь газетою. Гейю і Тоську не опустить Васяки. — Захадська. — Те, нойльські часонкі просяться о передрук. 2-3

Хто має яку відомість про ТАДЕЯ ВІЛЮША, австрійського рітмайстра, прошу повідомити: вулиця Вілн. Поля ч. 12. 2-6

МАТКОВСЬКИЙ, ЛИПОВИЦІ-ПЕРЕМИШЛЯНИ. Ми всі здорові. — Гейя. 2-4

О. ЗАЛУЖНИЙ, ПОТІК. Ми здорові, ситі, цілі. П. Г. опікується нами. Прижорсти жадної не було. — Діти. 2-5

ХРИСТИНА ГЕРІНОВИЧ повідомляє мужа і рідних, що всі здорові. 2-3

ДІДИЧ ІВАН сотажи 19 п. укр. стр. повідомляє родичів і знайомих в ПЕРЕСПІ пов. Соваля, що знаходиться в гарнізонівім шпиталі ранений, приходить до здоров'я. Інші часонкі просяться о передрук. 2-5

ВЛОДКУ! Живем здорові. Ждемо вістий від Тебе. Мечка Оссовська. Інші часонкі прощу о передрук. 1-3

НАТАЛКА ОХРИМОВИЧЕВА в НЕМИРОВІ і ОЛЬГА ПАВЛОВИЧЕВА в КОЛОМІЇ. Як маєтеся? Повідоміть! Ми здорові. — Стефанія Ровановичева. 1-1

ВОЛОДИМИР МАЛІШЕВСЬКИЙ Красне-Броди-Тернопіль. Займися Ромном і возьми його з Вишешки. — Галя 1-6

КАЛИНЕВИЧІВ в Каміці Струмиковій просється повідомити, що ми здорові у Львові. — Целіа Розенкранц. 1-3

ІЗРАЕЛЬ ГОТЕСМАНН, Львів, Казимірівська ч. 20, повідомляє родичів Симеона Готесманна в Борщеві, що всі здорові. Інші часонкі прощу о передрук. 1-2

ЛИЩИНСЬКА. Бродя. Добре мені у Олі і Галі Насальських, Львів, вул. Шептицьких ч. 32. П. п. — Миська 1-3

Наші діти і родину повідомляємо, що ми здорові. — Т. А. М. Заячківські. 1-2

Прошу знайомих о повідомлення моєї жени, яка перебуває у о. МОГИЛЬНИЦЬКОГО в Джуркові почта Обертін, що ми всі троє здорові у Львові. Інші часонкі просяться о передрук. — Михайло Руденський. 1-3

Прошу повідомити Д-ра ІГНАЦА ЛЕВЕНТЕКА в Стрию, що отець хорий, просить його, щоби приїхав. 1-7

WPERED!

ROBITNYCZA GAZETA,

organ ukraińskojj socjałdemokratycznoji partiji.

Wychodyt' kożdoho dnia o 3-ij hodyni popołudny.

Cína prymirnyka u Lwówi i na prowinciji:

== 40 sot. ==

Misiaczna przedpłata z peresyłkoju 10 K.

ADRESA REDAKCJI I ADMINISTRACJI:

„WPERED“, LWÓW, WULYCIA RUŚKA CZ. 3. I. POWERCH.

Proletari wsich narodiw jednajtesia!

Na rozkaz Naczalnoji Komandy W.P. wydajemo naszu gazetę krim zwyczajnoho naszoho ukraińskoho pyśma — takóž i łatynśkymy bukwamy. Rozkazowy semu powynusjemosia tilky z koniecznosti, bo ne choczemo pozbawyty naszych czytacziv swojoho ridnoho słowa.

Tak dumaje proletariat ciłoho swita!

Wijna ne je robotoju na zamowłennje, jak sobi hadaw Wilhelm II., Nykołaj II., czy Kiezerer. Ne te, szczo, mowlaw, wyjdu, pobiu, zrobłu myr i koneć. Tak mohło być w sereďnowiecznych czasach, koły ne było horożan, a były piddani; taki piddani, szczo niby koni iszły tiahnuty pluh a chazajin koły chotiw, todi i do stajni jich zawiw.

Wilhelmy, Mykołaji i Franciszky zapizno były wrodyłysia i ne poniałły były toho, szczo my ne żywemo w czasach piddanstwa, a w czasach horożanstwa. Taku samu pomyłku roblat' panowe kapitalisty, panowe słuchy kapitalistycznoho ładu, ti panowe, szczo wważajut' muzyka i robitnyka za swojich słuh do spowniuwannia jich zabahanok.

Czerez te znówu skażemo, szczo panowe Wilsony, Klemansy, Foszy, Bonary Ławy, Denikiny, Dmowski i bohato druhyh zapizno wrodyłysia, ko-

Rewolucija i kontrrewolucija w Polsce.

II.

Z wybuchom wseswitnioji wojny pidniaw Piłsudskij klycz wojny proty caratu. Legiony, sotworeni nym — se było zdijsnennje joho zawitnioji dumki orużnoji borot'by proty carśkoho najizdu. Se było prodowżennje seji borot'by, jaku PPS. rozpoznała w 1905 r., tworjacy swoji bojowi organizaciji.

Burżuazna polska suspilnist' mowczky, z ostrachom, z nechittiu abo nenawystiu dywyłaś na sej rewolucijnij, oczajduśnyj poczyn Piłsudskoho. W perszu riecznyciu wojennoho wystupu polskich legioniw proty caratu pysaw Piłsudskij w rozkazi do swojich żowniruw: „Nie stał za nami naród, nie majacy odwagi spojrzeć olbrzymim wypadkom w oczy i oczekujący w biernej neutralności jakieś dla siebie od kogoś gwarancji“, — ta dodaw: „I teraz po roku wojny, jak w początku, jesteśmy tylko awangardą wejenną Polski, a także Jej awangardą morlną z umiętnością zaryzykowania wszystkiego, gdyż ryzyko jest konieczne“, (5. sierpnia 1915 r.).

Piś stolittia carśkoji niewoli omotało polsku politycznu dumku, pryniżyło jiji łet, — pryhas dawnyj gwar i ohoń rewolucyjnych porywuw. Korołiństwo polske pryniało mowczk zazyw riecznyka PPS. do orużnoho boju za samostijnist' ridnoho kraju*).

A proty moralnoji awangardy polskoho naro-

nuw. na czoli bojowej akcji, zwernenoji proty caratu.

Nimecka okupacija — pobida nimeckoho imperijalizmu — pryniesła wyzwolenie Polski z jarmu carśkoho samoderżawija, pryniesła wyzwolenie Polski; wyzwolenie — z moskowsko-carśkoho rabstwa. Ta nimecka okupacija zajniała Polskę jak koloniju, — i jak kolonialnu krajynu prawyla Polśczeju czerez ciłi dwa roky. A jak wyhladaje kolonialnyj režim, jak wyhladaje kolonialna uprawa imperijalizmu, — pro se my znajemo duże dobre. I zanadto dobre widczuła si blahodaty kolonialnoho režimu Polścza.

Bezposzczadne i niewmołyme niweczennje hospodarczoho žyttia, promysłu i torhowli w Polśczy, wojennyj režim, wojenni wyjimkowi zakony i postanowy*).

Wse te do hłybyny duszi benteżyło i oburjowało polsku suspilnist'.

I tut wyjawyłaś w ciłij powni prowadna dumka polskoho socjalistycznoho proletariatu, rewolucijna dumka PPS., — tut w rozriz z nimeckym imperijalizmom stanula polityczna dumka polskich legioniw, reprezentowana Piłsudskym.

Nikoły trabantamy centralnych derżaw ne były legijony polski, tworeni pid pokrowom PPS., pid prowadom Piłsudskoho; prowadnoju dumkoju jich była wola i samostijnist' ridnoho kraju.

I koły na siu samostijnist' nalahała tiazka ruka nimeckych sojuznykiuw, szczo z sojuznykiuw pereinuwalaś w „okupantiuw“, w „najizdnykiuw“, — todi projaw sioho nowoho najizdu wystupyw riecznyk nowoczasnoji polskoji rewolucijnoji dumki, Piłsudskij.

M. H a n k e w y c z.

ty dumajut, szczo koly wony sami zijdut'sia do odnoho stola, popjut', pojidiat', rozparcelujut' Ewropu, jak te roblat' didyczi i spekulanty zemleju, ta i konec na sim.

Ni, panowe poklonnyky zolota, wy pomyly'sia! Roboczij narod, koly iszow prolywaty swoju krow, koly klaw swoji holowy protiahom czotyroch lit, a wy zbyraly zoloto za jeho plecmy, skazaw sobi, szczo teper win musyt' zawesty w sehe porjadok w doma: musyt' zawesty takij lad, szoby mih spokojno zyty ne w bolodi, ne w cholodi; musyt' zabezpeczyty sebe wid toho, szczo by znow chtos ne prolywaw joho krowy i zbyraw zoloto za joho holowy; musyt' zawesty demokratycznyj lad riwnych horozan. riwnych polityczno i ekonomiczno.

Roboczij narod Rosiji, Ukrainy, Nimeczczyny, b. Koroliwstwa Pol'skoho, Uhorszczyny, awstrijskoji Nimeczczyny i druhej krajin robyt' se. A panowe burzuzazija, szczo zapizno wrodylysia, dumaje, szczo toj ruch zdobuttia pownoho horozanstwa dla wsich mozna spynty karnymy ekspedycijamy. Dumajut, szczo karnuju ekspedycijeju na Ukrainu, na Rosiju, na Nimeczczynu i t. d. zaspokojať krowawi straty materej i bat'kiw, szczo frazoju ratowannia „stanu posiadannia“ zaplatiat' tu bezdonnu rujinu panskoji winy.

Roboczij narod znaje, szczo poperednu winu zawynyly pany i roboczij narod znaje, szczo tizj pany prodowzujut' teperisznju winu lysze i to wykluczno lysze za swoji interesy a proty interesiw roboczoho narodu. Roboczij narod ciloho switu kožnoho dnia skincezywy siu winu, kolyby burzuzazija polyszyla jomu riszaty pro te. Ale koly burzuzazija ne chce przyznaty riwnosti nacionalnoji, kulturnoji, politycznoji i ekonomicznoji wsim pracujuczym holowam, to roboczij narod zmuszenyj westy siu winu doty, doky burzuzazija ne spamiatajet'sia. Bude westy jiji do ostatnich konsekwencij.

Zdobuty abo doma ne buty, skazaly roboczi masy ciloho swita, i ani myrowa konferencija, ani karni ekspedyciji ne zlomlat' seji postanowy. Cze rez se wijna bude tiahnutysia szczo dowho-dowho, tiahnutysia doty, doky ne szczeznut' klasowi ryznici, doky ne szczezne toj zapalnyj lont opanowanych i panujuczich, doky panujuczi i opanowani ne stanut' riwnymy horozanamy-towaryszamy.

Tak dumaje roboczij narod ciloho switu!

ny nazwala „c. k. legionamy“ i, bjuczij poklony pered carskym manifestom Nykoly Nykolajewycza, rozbywala rewolucijnju akciju Pilsudskoho**).

Kleweta, kynena na rewolucijnnyj poczyn Pilsudskoho була smiszna i nizeczemna. Adze z takim samym prawom mozna bylo skazaty, szczo welykij italijskij rewolucioner Garibaldi staw prysluznykom-trabantom Napoleona III. ta sawoj'skoji dynastiji, koly razom z nym wystupaw na czoli swojeji „tysiaczky“ do wyzwolnoho boju proty najbilszoho woroha i hnobytela ridnoho kraju, Habsbur'skoji Awstriji.

Ta poczyn Pilsudskoho, joho rewolucijne znaczinne zrozumila i widezula krassza czastyna pol'skoji suspilnosti, peredowsim molodiz — i pol'ski legiony pidniaty na nowo prapor wyzwolnoji borot'by pid prowadom znenawydzenoho kontrrewolucijeju pol'skoho konspiratora PPS.; de dalij szczo raz to jasnije stawalo znaczinne seji borot'by proty caratu.

I sym razom dola sudyla inaksze, czym uczasach perszoji rewoluciji 1905—6 rr. Carat ne wyderzaw ohnewoji rewolucijnnoji proby wsoswinitioji winy. Carat zawaľywsia, a z nym razom zawaľyła pol'ska kontrrewolucija; wpersze usmichnulo szcze pol'skim rewolucioneram.

Ta pobida pol'skoji rewoluciji ne byla taka szwydka i taka lehka; powoly chytalas i rozpadała dawna tiuremna budiwla. Dwa roky wazyłas i chytalas dola pol'skoho narodu. Wid perszych rozhromiw caratu w liti 1915 r. mynulo trochy szczo ne dwa roky, poky carat ostatoczno zawaľywsia.

Nastaly czasy nimeckoho okupacijnoho reżimu. Carske panuwannje nad Wysloju skincezylo. Ta wse szczo nepewnuju byla buducznist': wse szczo ludy, przywyczajeni do carskoho jarma, lakaľyś, szczo wernut'sia dawni wolodari. Dowholitnia newola oputala Polszczu hipnozoju.

I tut pokazaloś, czym bylo dilo Pilsudskoho, czym buw rewolucijnnyj poczyn pol'skoho socijalistycznoho proletariatu.

Tut pokazaloś, czy se trabant centralnych derzaw, czy reecznyk pol'skoji wyzwolnoji dumky sta-

*) Daleki wid nacionalistycznoho farysejstwa, my — ukrain'ski socialisty tut pryhadajemo, szczo zowsim ne krassze postawylas zakordonna Ukrainy suproty caratu. Tilky, szczo ukrain'ska Chajroneja byla dwa stolittia tomu nazad, — w 1709 r., koly w poltaw'skim boju carat zadawyw „mazepynstwo“, samostijnju, wolnu Ukrainu.

**) Sprawa t. zw. Schidnoho legionu, jakij rozbyly pp. Cien'skij i Skarbek, predstavlena dokladno u wszechpol'skim organi „Zjednoczenie“, szczo pid carskym moskowskym reżimom wychodyw u Lwowi ta klewetamy obkydaw dilo Pilsudskoho (stattia M. Pawlikowskoho).

Zawdannia hromady.

(Komunalna polityka.)

1. Republika i hromada.

Na oznaczennje hromady mozna wzyty riwnych poniat'. Pid hromadoju mozna rozumity hurt ludyj jakojiś narodnosti, hurt ludyj z pewnymy oznaczennymy stremlinijamy, jakus czastynu suspilstwa wzahali i t. d. My os tut budemo howoryty pro hromadu w geograficznim poniattiu, sebto hromadoju budemo wwaľaty tu czastynu suspilstwa, szczo osilasia w pewnij okolicy zemli, pobuduwała sobi chaty, czy inszi schowyszczapred nehodoju, ta żywe razom, zwiazana wczasty rodynnymy a wczasty hospodarskymy, czy to kulturnymy interesamy, bez riwnych narodnosti, czy wiroispowidannia. Taki hromady majut' u nas nazwy siľ abo mist.

Pro powstannia hromad i pro te, jak jakaś pewna suma hromad wytworyła derzawu, ne budemo howoryty, bo te ne je naszoju metoju na otsim misky. My widrazu pryjmajemo, szczo jakaś skilkist' hromad tworyť derzawu i ta derzawa mohla maty werchownoho despota, kotryj prawyw neju, mehla maty cara, korola, kniazia, mohla buty monarchicznuju, abo republikoju, i to republikoju arystokratycznuju, ado demokratycznuju. Z republik widrazu perejdemo do demokratycznioji republiky. Demos, — hrečke slowo, — znaczyť narid, sebto demokratyczna republika, jakuju prawyt' sam narid. Nasza Ukrain'ska Republika je (w otsiu poru) demokratycznioju republikoju.

Narid ne prawyt' neju prosto a poseredno, sebto wybyraje pry pomoczy tajnoho, bezposerednoho, riwnoho, proporcionalnoho i bez riwnych poľa holosuwannia najwyszczu republikańsky radu, jaku nazwe parlamen-

*) Wyjimkowi wojenni postanowy — seľ teper w czasach najnowiszczoji pol'sko-ukrain'skoji winy, riez zowsim ne nowa; se tradycijna spadszczyna militaryzmu wsoswinitioji winy.

ton, czy sojmom, czy derżawnoju radoju, czy jak tam i ta rada bude prawyty ciloju derżawoju. Ta rada wybere zpomiż sebe ministriw, czy tak zwanych derżawnych sekretariw, i abo wony abo ciłyj narid wybere szcze odnoho prezidenta, a sej prezident razem z wybranymy ministramy budut' maty obowiazok perewodyty w żyttie ti wsi postanowy, jaki uchwałyt' najwyszczza rada.

W takij republyci wsi horożane je riwnymy horożanamy pid zhladom politycznych praw. Ale czy wony budut' riwnymy pid hospodarským ohladom, te pokaże až sam nasz narid, czy win sposibnyj wporoty sobi te, czy ni. Kołyż osibni horożane je riwnymy, to hromady, sebtu sumy takych horożan, jak zbirni odynci, je takōż miż soboju riwnymy.

W monarchicznij derżawi hromady, jak zbirni odynci piddanych horożan pid wolu monarcha, były takymyż samymy piddanymy, jak jich horożane. Monarch, czy car, maw prawo wstriałaty w żyttie swoich piddanych i win pry pomoczy imenuwanych samym ministriw, a ti znow pry pomoczy imenuwanych nymy uriadnykiw mały prawo wtruczuwatysia w żyttie poodynokych piddanych i jich hromad. Mohła hromada swojimy desiatakmy tysiacz hołosiw wybraty sobi odnoho naczałnyka hromady, to jich wsich hołosy razem ne były stilkly wartnymy, jak hołos odnoho uriadnyka, choc by win buw durniszczyj wid kotroho nebud' horożanyna; bo koły takij odyń uriadnyk (starosta, czy namisnyk) ne chotiwo toho naczałnyka hromady, to ti desiatty tysiacz hołosiw piddanych ne znaczyły niczoho, — wony musyły wybraty druhocho naczałnyka hromady, jakyjby podobawsia tomu panowy uriadnykow.

Tak samo wstriałały ti panowe w chaziajstwo ciłych hromad. Prymirom chotiła hromada zawesty w sebe wodoprowody i desiatty tysiacz hromadian, szczo włożyły

nastanowlenyj tym panom žandarm skowuwaw piddanoho jak dykoho zwira i zamykaw pid klucz, jak nebezpečnu odynciu.

W demokratycznij republyci piddanych nemaje, a je wilni i wilni horożane. Czerez te i hromada, jak spilka wolnych horożan, je wilnoju. Czerez te same stanowyszczehromady w derżawi ziwsim ne te, jak w monarchicznij derżawi. Wybrana hromadoju hromadska rada ne potrebuje nijakoho zatwierdżennia wid jakych bud' wlastyj, chiba tilky prowirennia, czy wybory widbulysia pislá wkaziwok, naznaczonych derżawnym wyboreczym zakonom. I te prowirennie nastupaje lysze todi, koły czastyna hromadian skarżył'sia, szczo wybory widbulysia nepravylno. Chto te prowiriuje, czy sud derżawnyj, czy chto inszyj, pro te ne howorymo, bo se należyłt' do zawdannia derżawy, a my majemo obhoworiuwaty zawdannia hromady.

Ukrajinska žinka w chwyłyni two- rennia ukrajinskoji derżawy.

W jakim stani zastala ukrajinsku žinku istoryczna chwyłyna tworennia ukrajinskoji derżawy? U widpovid' na se pyttannia treba widrižnyty ukrajinski zemli buwszoji rosijskoji imperiji wid ukrajinskich zemel buwszoji awstro-uhorskoji monarchiji.

Sprawy wyzwolennia i riwnopravnosti žinky na rosijskij Ukraini pidhotowyła zahalna ewolucija žinoczoho pyttannia w Rosiji.

Žinka w Rosiji wže dawno — wažkymy žertwamy — wyborola sobi prawo na riwnopravnist' z muszczynoju. Wona zdobula sobi prawo do wyszczzoji Oswity, prawo do publicznoj služby, wona na riwni z muszczynoju brała uczast' w rewolucijnij borot'bi. W Rosiji wže dawno wideczyneno dla žinok uniwersytety (chocz z dejakymy obmeženiamy), a krim toho studentka z Rosiji buła czy ne perszoju pojawoju na zahranyecznych uniwersytetach. W Rosiji žinky na stanowyszczu likarky, feldszerky, akuszerky, w zemskij službi, w žurnalistycki je pojawoju, jaka wže dawno stała samozrozumiloju.

W rosijskich politycznych partijach žinka be-

jak riwnopravnij, člen zahalnych politycznych organizacij.

Sia zahalna ewolucija žinoczoho pyttannia w Rosiji riszyła takōż pro položennie žinky w Ukrajinskij Narodnij Republyci. Tut žinka ne potrebuwała okremo borotysia za wyzwolennia i riwnopravnist', bo se prynesła jij pobida rewoluciji.

I zadacza swidomoji Ukrainky w zakordonnij Ukrainiskij Narodnij Republyci polahaje z odnoji storony na tim, szczo oboroniaty zdobutky rewoluciji, z druhoji u tim, szczo nacjonalizuwaty zahal inteligentnoho žinocstwa, sereď jakoho ukrajinska nacjonalna swidomist' mensza, niź sereď mužeškoji inteligenciji. Oczewydno pry tim treba nesty nacjonalnu, politycznu i suspilnu swidomist' miż žinoczi narodni masy.

W Halyczyni — w zwiazku z zahalnym položeniem w Awstriji — zdobutky žinoczoho ruchu znaczo menszi. Koły chodyt' o wysszu Oswitu, to gimnaziji dostupni dla diwezat tilky wid nedawna, taj to zadla jich prywatnoho charakteru i vysokych oplat tilky dla bohatelych; w uniwersytetach dostupni tilky dwa fakultety — filosoficznij i medycznij, taj to z filosoficznym majže ne možna znajty widpovidnoho zaniattia. W publicznej službi dostupni dla žinok — poza narodnymi školamy — tilky nyzszi manipulacijni posady. Pry tim zahalnyj nastrij dla žinoczoho ruchu bajdužyj, koły ne wo-rožyj.

Na ukrajinskij žinci w Halyczyni widbywa-jet'sia krim toho zahalne položennie ukrajinskocho narodu. Koły dostup do Oswity, do publicznoj služby zamknenyj abo utrudnenyj Ukrainciam wza-hali, to tym bilsze ukrajinskij žinci.

Za te nacjonalna swidomist' ukrajinskocho žinocstwa w Halyczyni — jak sereď inteligenciji, tak i sereď narodnioji masy — je zahalna: wymahaje wona tilky pohłyblennia w politycznym i w kulturnim naprjami.

Je se osnowa, na jakij možna buduwaty dali, starajuczysia ukrajinsku žinku wtiahnuty w kruh nacjonalnych, politycznych, kulturnych i socijalnych interesiw, mirodajnych pry buduwanniu ukrajinskoji derżawy.

Chocz ukrajinska žinka w Halyczyni, jak politycznij czynnyk ne widhrawala bilszoji roli (ukrajinski žinoczi organizaciji ne postaralysia nawit' o zastupnyctwo w Ukrainiskij Nacjonalnij Radi), odnacze tymczasowyj osnovnyj zakon pro derżawnu samostijnist' Zachidnio-Ukrajinskoji Narodnioji Republyky przyznaw žinci wyborecze prawo (aktywne i pasywne) na riwni z muszczynoju. Sym pokladeno dla wyzwolennia i riwnopravnosti žinky

...w ręki swojej hromadskoji rady, zhodylysia na te, szczyby ta rada zbrała dorohoju podatku oznaczony sumu hroszyj na wodoprowody, to znow odyn imenowanyj uriadnyk maw prawo perezcherknuty perom wolu ciłoji hromady, bo win buw mudriszczym wid ciłoji hromady (tak zdawałosia jomu). Kontrola w monarchicznij derżawi iszła aż tak daleko, szczo nawet kontroluwałosia te, szczo dumaje piddanyj. I koły piddanyj skazaw czasamy nemyłe słowo dla nastanowlenoho pana, to zaraz szczo pokłaly swoje żyttie w rewolucijnij borot'bi z caryzmom, ostanut' na vse jasnymy obrazamy w istoriji.

I koły na terytoriji carskoji imperiji pobidyla rewolucija, powna riwnopravnist' žynky buła tut samozrozumilym naslidkom poperednioho rozwytku. W derżawach, jaki powstały na ruinach carskoji imperiji, z okrema w Welykorosiji i w Ukrajinśkij Narodnij Republyci, žynky w usich obłastiach publicznoho žyttia zaniały riwnopravne misce. Charakterystyczno, szczo pidečas rewoluciji i w stadiji tworennia nowych derżawnych organizmiw nawet ne widihrały osoblywoji roli okremi žinoczi organizaciji. Žynky w sim tworczim procesi brała uczast'

osnowu, na jakij možna bude buduwały dali. W sim budiwnyctwi welyku koryst' dla žinoczi sprawy prynosytyme wplyw zakordonnoji Ukrainy, — osoblywo, koły wsi ukrajinśki zemli z'jedyniat'sia w odnu Ukrajinśku Narodniu Republyku. M—ja.

Nezawysyma Ukraina.

Po dwóch misiaciach skażenoji kampaniji ciłoji polskoji presy proty Ukrajin-ciw — pobaczyły my perszu stattiu, szczo twerezo podywyłaś prawdi w oczy.

Czytajte i ne smijtesia!

Wilson dnia 8. I. 1918. w swojij 13. toczci skazaw:

„Treba utworyty nezależnu polsku derżawu, jaka musyt' mistyty w sobi obłasty bezsumniwu zaseleni w bilszosty polskoju ludnistiu“.

Wilson dnia 12. II. 1918. w swojij 2. toczci skazaw:

„Narody ta teritoriji ne možut' buty pereky-neni, jak predmety abo koszty do hry z pid własty odnoji derżawy pid włast' ynszoji...“

Statystyka uniwersytetskoho profesora Polaka p. Romera każe, szczo:

Podille mistyt' w sobi 80·8 proc., słowamy: wisimdesiat' ciłych i wisim desiatych procentiw Ukrajin-ciw, 2·3 proc., słowamy: dwa ciłych i try desiatych procentiw Polakiw (wże z tymy Polakamy, szczo lysze je łatynśkoho obrjadu i molat'sia po polśky, a howorjat' po ukrajinśky. Pr. Red.), 12·3 proc. Žydiw, 3·3 proc. Rosijan i 1·3 proc. ynszych narodiw.

Koły wy, szanowni czytacz, perezczytaly dosi, tak zawernit'sia i szcze raz proczytajte, szczyby wy ne pomyłylisja w słowach Wilsona i statystyci p. Romera.

Wy wże se zrobyły, otże czytajmo dalsze.

„Gazeta Lwowska“ cz. 274. z dnia 20. XII. 1918. pysze:

„W myśl zasad Wilsona.“

Prasa zagraniczna przynosiła w ostatnich czasach kilkakrotnie wieści o wschodnich granicach przyszłego Państwa Polskiego, dodając, — na podstawie pewnych informacyj — że sięgając one będą po Kamieniec Podolski włącznie.

Sprawiedliwie sądząc, inaczej wytknąć ich nie-
odobna.

Polscy mieszkańcy Kamieńca nie wątpią, że Królowa polskiej Korony zwróci twierdzą kresową Polsce.

Czytajcie dalsze i nawet ne morhajcie! „O ile tak się stanie, stanie się zadość idei sprawiedliwości, spoglądamy więc z pełną otuchą i ufnością w niedaleką przyszłość.“

Czytacz! My Ukrajinci kazaly i szcze raz kazaly ta nawet ne zaikuwalysia pry tim, szczo Poznańszczyna należyt'sia Polakam, bo statystyka każe, szczo:

Poznańszczyna ma 61 proc. Polakiw i 38·4 proc. Nimciw. I nam ne dywno, koły „Wiek Nowy“ cz. 5270. z dnia 20. XII. 1918. pysze:

„Ważny zwrot.“

...W Poznanskiem czują się Niemcy jeszcze silnymi, urządzając tłumne manifestacye i powołując się na szczytne hasła Wilsona dla sankcyonowania największej zbrodni, jaką znają dzieje nowożytnie. Jest to rzeczywiście szczytem perfidy, lub objawem zupełnego obłędu politycznego, jeśli politycy niemieccy powołując się na zasady Wilsona, chcą utrzymać status quo“.

Prawda, czytacz, jak te musyt' bolity naszych susidiw Polakiw, szczo Nimci nechtujut' „szczytne hasła Wilsona“ dla „sankcyonowania zbrodni“. I pewne te je „szczytem perfidiji“ i „obłęd polityczny“.

Ale my woźmim znow Polaka za swidka: woźmim pana Romera, szczyby win wydiw, szczo

my ne smijemosia. Toj swidok każe, szczo schidnia Hałyczyna ma 74 proc. słowamy: simdesiat' czo-tyry procentiw Ukrajin-ciw, 12 proc. słowamy: dwa-najciat' procentiw Polakiw, 13 proc. Žydiw i 1 proc. Nimciw. — Proszu tebe, czytacz, powtóry sobi szcze raz ti czyśła ta przyhadaj szcze poperednych 80 proc. Ukrajin-ciw Podila.

Tak, szanowny czytacz, ty wże powtóryw sobi, otże czytaj dalsze „Gazet-u Lwowsk-u“, cz. 274. z 20. XII. 1918. stattia:

„W myśl zasad Wilsona“

a polscy mieszkańcy Kamieńca nie wątpią, że to Królowa polskiej Korony zwróci twierdzą kresową Polsce.

W dyademie, którego najcenniejsze kamienie stanowią: Warszawa, Kraków, Lwów, Wilno, Poznań i Cieszyń — nie może zabraknąć i kresowego Kamieńca Podolskiego“.

Teper, czytacz, prosymo tebe, powtóry sobi ostanni dwa ustupy „W myśl zasad Wilsona“ i nawet ne pytaj, czy te napysane „w myśl zasad Wilsona“ czy włastywo zrobyt' te „Królowa polskiej Korony“.

Ty, czytacz, ne dumaw pry tim niczoho, ne smijawsia i nawet ne ruchaw ramenamy bo ty musysz szcze raz czytaty z „Wiek Nowego“ cz. 5270... „powołując się na szczytne hasła Wilsona dla sankcyonowania największej zbrodni, jaką znają dzieje nowożytnie. Jest to rzeczywiście szczytem perfidy, lub objawem zupełnego obłędu politycznego...“ itd.

Prawda, czytacz, ty nawet ne skrywywsia pry tim!?

W prywatnij ewanheličckij szkoli buła nimeč-ka mowa wykładowuju, a ukrajinska i polska nadobowiazkowymi. Teper wwedeno tam nauku polskojoj mowy dla wseji mołodicy, jak obowiazkowu. Wse bułoby dosi prawylne, bo chto uderzuje szko-łu, toj ma prawo rjadytys w nij. Ta hodi zho-dytysia z metodoju polskocho uczytela w 3. narod-nij klasi. Sej pan, zamist' zawdaty sobi trocha tru-du, szczo by nimečkich i ukrajinskich dityj, kotri ne uczyls doteper polskojoj mowy, powoly piducu-waty toi mowy i postopenno wyrivniuwaty jich widomosty z druhymy uczenykamy, wziawsia za ta-ku metodu, szczo weliw zaraz perszoho dnia po kilkanajciaty ditiam, szczo ne znały polskocho, ly-szatysia za karu po szkoli. Czy takij sposib hu-mannyj, czy hodyt'sia z duchom wychowania i pedagogiji, czy duže mih zabity dityj dla polskojoj mowy, naj rozsudiat' pedagogy. (i)

Rewolucja w Bołharii i Rumuniji.

"Morgenzeitung" z dnia 14. s. m. do-nosyt' szczo w Bołharii ta Rumuniji mała wybychnuty rewolucija. Bołharske prawy-telstwo mało ustupyty.

Z Uhorszczyzny donosiat', szczo rewolu-cijnyj ruch w Rumuniji szyryt'sia w wely-kim stepeni. Rumun'ske prawytelstwo stia-haje swoji wijska z uhorskojoj terytoriji na rumun'sku hranyciu.

Wisty z kraju.

Z Peremysla. Dnia 4. hrudnia widbułosa za-sidannje nowoimenowanajoj miškojoj Rady w Pere-mysli. Na wnesek radnoho Tarnaw'skoho uchwaleno wyskazaty wyrazy poszany dla herojskich oboron-ciw Lwowa i Peremysla. Imenem Żydiw promow-law radnyk d-r Maks Rozenfeld, kotryj zajawyw, szczo żydiw'ski radni ne možuť pryłuczytysia do wnesku Tarnaw'skoho, tomu, szczo miška Rada Pe-remysla ne osudyła nasylla, dokonano na żydiw-skim naselenniu.

Zi Stanisławowa donosiat', szczo na czoli po-witu stojit' t. zw. Powitowa Administracija, z 9 Urajin-ciw, 4 Polakiw i 4 Żydiw. Wsi urjady ob-sadzeni Ukrajin-ciami abo Żydami, bo polski urjad-nyky ne chočut' praciuwaty. Aprowizacija dobra.

Woenna sytuacija

My wsi jiji czytajemo, a gazeta nazywajet'-ia „robitnyczal..“ — howoryw odyń.

— A wy ne robitnyk? — pytaje joho susid.

— Ja, baczyte, urjadnyk... —

— A ja dumaju, szczo my wsi robit-snyky, — odni hołowoju, a druhi rukamy.

Rozmowa urwałaś, bo pryjszow z dru-karni swiżyj nakład ta wsi kynułyś do gazety.

Бандитизм в Польщі.

"Kronika powiatu Olkuskiego" w cz. 2. z па-долиста 1918 р. підносить з жахом, що в та-мошнім повіті нечувано поширився бандитизм. „Не змістилиби ми в однім числі нашої часо-писі — пише редакція — лише реєстру злочинів, грабежів, та вбивств, довершених останнього тижня. З усіх ускладнень доносять про напади на двори; в Сеничні заїхали бандити фірами під двір п. Маліни, порабували все, навантажили на фіри та в найкрасішій настрою відіхали.

З Олькуша до найблизшого села Боєслава не можна дістатись, бо в лісах вештаються роз-бишаки та грабують і вбивають людей. В самім Олькуші пограбувано більше як сотку домів, а також і місцевого священика. Нема сильної руки, що поклалаби стрим тим грабежам і вбив-ствам". (p.)

Бандитизм в Польщі.

"Kronika powiatu Olkuskiego" w cz. 2. z па-долиста 1918 р. підносить з жахом, szczo в та-мошнім повіті нечувано поширився бандитизм. „Не змістилиби ми в однім числі нашої часо-писі — пише редакція — лише реєстру злочинів, грабежів, та вбивств, довершених останнього тижня. З усіх ускладнень доносять про напади на двори; в Сеничні заїхали бандити фірами під двір п. Маліни, порабували все, навантажили на фіри та в найкращім настрою відіхали. З Олькуша до найблизшого села Боєслава не можна дістатись, бо в лісах вештають розбійники та грабують і вбивають людей. В самім Олькуші пограбувано більше як сотку домів, а також і місцевого священика. Нема сильної руки, szczo

— Szczo wyrwałosa polskij gazeti? „Ilustrow. Kurjer Codzienny“ cz. 256 píše: „Walka z Rusinami mimo tych i onych zwycięstw kompromituje nas w oczach Europy...“ Підчеркнення редакції „Kurjera“.

— Z lwiew'skoho žyttia. Pyszuť nam z міста: Pered kilkoma dniami iszła rynkom odna Ukrajinka, p. S. K., zi svojim synom, uczenikom 2 klasy akad. gimnaziji. Syn maw na szapci gimnazijalnu widznaku, bukwu „G.“ Ta nadijszow oficyr i pobaczywszy sej znak, popaw w taku lut', szczo zder z chłopcia szapku, widirwaw bukwu i kynuw szapku na zemlu. Maty upimnułaś za synom, ale oficyr szcze jiji nahanbyw. Podibnych riczij zaznajut' nasi lu-terper bez czysła, kudy lysz stuplat'. Ta wono maie i swoju dobru storonu, bož piznajemo nahladno, jakyj duch wije z druhoji storony suproty nas.

— Jak polska burżuazna presa pryniała Czechiw u Lwowi? Dnia 18. s. m. pryjchala do Lwowa delegacija češkich oficyriv w cily zasnuwannia zbirnoji staciji dla powertajuczich žowniriv češko-słowackoji republiky. Z nahody pryjzdu češkich oficyriv „Wiek Nowy“ Nr. 5.270, na 6 storoni wytaje Czechiw otsyraz „serdecznymy“ słowa-mi: „Oficerów sprzymierzonej armii witają serdecznie miesz-kańcy m. Lwowa“ — a zaraz na 8 storoni toho samoho czysła zmywaje Czecham hołowu w notatci „Łupieska w yprawa Czechów“, de każe, szczo „ludność polska w rozpacz z niecierpliwością oczekuje oddziałów polskich“ — proty Czechiw...

— Jakych dokumentiv potreba, szczo by perejty wulyceju? Take zapytannje prysław nam odyń horożanyn, jakoho aresztowano pomimo toho, szczo maw pry sobi wi-prypysani legitymaciji. Na se pytannje ne može, na žal, dy-ty nichto widpowidy...

— Robitnyczij Kalendarik na 1919 rik wyjde z dru-ku za kilka dniw. Cyna odnoho prymirnyka 1 K 80 s. Chto bere bilsze jak dwajciat' prymirnykiw, platyt' po 1 K. Za-mowlenia pryjmaie wže teper administracija „Wperedn“.

— Просимо всіх, хто їде чи їде на провінцію, забрати з собою „Вперед“, бо через недостачу комунікації, не можемо розсилати нашої газети. Просимо зайти до адміністрації (вулиця Руська ч. 3. I. поверх).

Шырит' скрізь своєю робітничою газетою, пе-редавайте її з chaty до chaty, з рук до рук! Збирайте склади на пресою фонд „Wperedu“!

Кольпортерів до розношування газет потрібно сейчас. Зголо-шуватися до адміністрації „Впереду“ (ву-лиця Руська ч. 3. I. поверх).

Z komunikatu sztabu Nacz. Kom. Wjśk Polskich na schidnu Hałyczynu. Gen. dyw. Rozwadowskoho z dnia 20. hrudnia 1918 r:

Gr. g. d. Leśniewskoho wyperła nepryjatelapozu Sołonkum. Nastupy worohaz Małynkowycz na Sokilny widperto. W bihu dnia widperto nastupy woroha na Sokilnyky, Zbojiska i Bruchowyczi. Grupa gen. Minkewycza dijszła do Chyrowa. Grupa gen. Zielinskoho zaniała koło Peremyszla Pidmostie i Truszowyczi. Krechowyczi ułany zmieneni artillerijeju i pichotoju zaniawszy Miżyneć, Hdeczyci, Bybło, Hruszatyczi wjyszły do Nowoho Mista. Straty Ukrajinciw welyki; w odnim miscy 73 zabytych. W inszych grupach nema zmin.

MAŁYJ FEJLETON.

„Robitnycza gazeta“.

(Pidsluchane w administraciji.)

W małej administracijni kimnati „Wperedu“ popołudny powno, prepowno. Najbilsze hałasuje małyj Frondzej, bo drukarnia szczoś zapiznylasia i nema pid rukoju stilky czyseł, skilky jomu treba.

Duże małyj sej nasz Frondzej, ale bahato gazet prodaje, a szczo/stił za wysokij dla niho, to druhi joho towaryszi wpychajut' joho wid času do času pid stіл.

Towaryszi Juzio, Ciopa, Pagat pracujut' w poti czoła, bo kolportery wydyrajut' z ruk gazety, szczo by jak najskorsze i perszym buty na wulyci. Z boku stojat' ti, szczo pryjszły kupyty poodynoki czysła. Słuczajno zaczuw ja miż nymy taku rozmowu:

„Baczysz, „Wpered“ teraz odyndoka ukrajinska czasopyś, wse bułoby dobre, tilky czomu ta napyś na nij „robitnycza“.

pokładaby strym tym hrabizam i wbyjstwam“.

NOWYNKY

— **Slidujucze czyseł „Wperedu“** wyjde w ponedilok popołudny.

— **Do naszych czytacziv na prowinciji.** Naszi Czytaczci na prowinciji możut' nadsylaty peredplatu w rekomendowanych lystach. Chto ne maje popередnych czyseł „Wperedu“, może distaty jich szcze u nas w administraciji.

— **Rewizija w „Karpattiji“** trewaje wid wczera.

— **Zawdannya hromady.** Poczynajuczy wid sihodnia, podawaty budemu w nasziy gazetci cilyj rjad statyj pro zawdannya hromady (komunalnu polityku) w nasziy Ukrainiskij Narodnij Republiki.

— **Rozporjadzennje Nacz. Kom. Polśk. Wjśk u schid. Hałyczyni.** O. p. Nr. 6. W cily unemożlywlennia Ukrainciam szkidnoji dijalnosty dla Derżawy Polśkoji i Armiji zariadzujut' na pidstawy prawa, udiłenoho meni czerez Naczalnoho Woźda, szczo sliduje: Bez dozwołu mojojho zhladno mojojho kwaterunkowoho widdiła u Lwowi ne možna wyplaczuwaty osobam ukrajinskoji narodnosty ani ukrajinskym instytucijam z jich fondiw złoženych w banku na biżuczyj rachunek, na konto oszczadnostyj abo z jakoho nebud' ynszoho tytułu odnorazowo bilsze czym tysiacz koron (1.000 K) odnomu posidaczewy biżuczo ho rachunku szczadnychoji wkładki i t. d.; a w protiahu odnoho misiacia kwoty ponad czotyry tysiaczi koron (4.000 K). — Lwow, dnia 28. 11. 1918. Sikorski, w z.

— **„Wistnyk polityky, literatury i žyttia“** (Wistnyk wyzwolenia Ukrainy) perestaw wychodyty z dnem 12. lystopada. Wistnyk wychody w wid poczatku winy u Widni i buw czas, koly win buw odyndokoju ukrajinskoju gazetoju na wsich ukr. zemlach b. awstr. i b. rosijskoji imperiji. Ostanne czyseł wyszło jak 226.

— **„Problema Mostocznoj Hałyciji“** — statiu „Kiewsk-oji Mysli“, organu ruskoji soc.-dem. nadrukujemo w najblizszych dn'ach.

— **P. Iwan Kosynyn**, tytulujuczy sebe attasze ukrajinsko ho posolstwa w Widni, pomistyw w „Neue Freie Presse“ statiu pro žydiwski pohromy u Lwowi, stylizujuczy jiji tak, szczo wona robyt' Žydam medwežu prysłuhu. W zwiazku z sym „Neue Freie Presse“ mistyt' otsiu widomist' „Widenske posolstwo Ukrainy powidomlaje, szczo p. Kosynyn wid serpnia siho roku ne je attasze posolstwa“.

— **W sprawie bezustannych arestowań ukrajinskich zaliznycznykiw**, czleniw fachowoji organizaciji, interweniujaw w piatnyciu 20. s. m. w T. K. R. u tow. Obirka sekretar naszoji partiji, tow. dr M. Filc. Tow. Obirek zainteresuwawsia sprawoju i obiciaw użyty wsioho swoho wplywu, szczo by prypynyty bezpidstawni arestuwannia ta uwilnyty newynnych.

Opowistky

— **Naszych lwivskich peredplatnykiw** prosymo pokyszczo widbyraty gazetu osobysto, bo peresyłka teper duże utrudnena. — Administracija.

— **Lokal Lwiwskoho Ukrainskoho Horožanskoho Komitetu** nachodyt'sia pry wulyci Ruskiej cz. 3, druhyj powerch. Urjadowi hodyny: wid 9—1 i wid 2—3 popol.

Ohołoszennia pryjmajet'sia po 2 koroni za odynd petitowyj rjadok. Zmyst ohołoszeń redakcija ne widpowidaje.

Do praciodawciw! Chto potrebuje robitnykiw i robitnyce, nechaj zholosyt'sia w administraciji „Wperedu“ 5—10

Stelmach poszukuje zaniattia. Može pryniaty i ynszu robotu. Widomist': wulycia Sykstuska 23, u dozorcia. 3—3

WASYL RUDYJ w PIDHAJCIACH. Koly Mańcio je doma, nechaj czekaje na bat'ka. Dajte znaty, czy Wy zdrowi. Pisarek. 5—7

Prosymo o widomist' o **KAROLU FRISCHLINGU**. My wsi zdrowi. — Genia. 3—3

Dr. Werner, Śniatyn. Prosimy zawiadomić, że Mieszkowie, Józefowie i my zdrowi. — Witoldowie. 2—2

W lystopadi 18—19 pojichaw mij syn **MORYC ROZEN-ZWAJG**, uczenyk VI. gimn. kl. do **PEREMYSZLAN** za pożywoju. Proszu o wistku. — Leopold Rozenzwajg — Sykstuska 2. Lwow. 2—3

Donoszu mojej žinci **ADELI WAGNER** u dr. Kocmana w **PEREMYSZLANACH**, szczo ja zdrow i ne ponis nijakoji szkody. Proszu o wistku. — Markus Wagner. Lwow Zyhmontiwska 11. 2—3

Chto maje jaku widomist' pro **TADEUSZA WILUSZA**, awstrijsko ho rotnistra, proszu powidomyty: wulycia Winc. Pola cz. 12. 2—6

Instalacijnyj zakład dla gazu i wodoprowodiw

Artur Bołek,

u Lwowi, wulycia Żowkiwska cz. 73.

Pryjmaje wsiaki reperaciji.

Kolporteriw do roznoszuwannia gazet po tribno sejezas. Zholoszuwatysia do administraciji „Wperedu“ (wulycia Ruska cz. 3, I. powerch).